

POSTANOWIENIE

Dnia 30 kwietnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Barbara Myszka (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi J. G.
o wznowienie postępowania zakończonego
prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 18 marca 2014r., wydanym
w sprawie z powództwa J.G.
przeciwko [...] Bank Spółce Akcyjnej
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 kwietnia 2015 r.,
zażalenia J. G.
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]i
z dnia 30 maja 2014 r.,

1. oddala zażalenie,

2. przyznaje adw. E. M. od Skarbu Państwa (Sąd Apelacyjny) kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych), zwiększoną o należny podatek od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 30 maja 2014 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę J. G. o wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem z dnia 18 marca 2014 r., oddalającym apelację od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 2 lipca 2013 r., którym Sąd ten oddalił powództwo o odszkodowanie skierowane przez J. G. przeciwko [...] Bank S.A.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że skarżący powołał się na podstawy przewidziane w art. 401 pkt 2 oraz art. 403 pkt 1 i 2 k.p.c. i podniósł, że w sprawie, której dotyczy skarga o wznowienie, nie miał zdolności sądowej ani procesowej i nie był również należycie reprezentowany, wskutek czego został pozbawiony możliwości działania. Poza tym żaden ze złożonych przez niego wniosków nie został do tej pory rozpoznany, a wyrok wydano na podstawie podrobionych lub przerobionych dokumentów, którymi posługiwał się pozwany Bank przed Sądami obu instancji. Zarzucił też, że Sąd nie uwzględnił jego wniosków o wystąpienie do nadzoru bankowego o zbadanie zgodności tych dokumentów z prawem, przez co naruszył art. 32 i 83 Konstytucji.

Samo sformułowanie podstawy wznowienia w sposób odpowiadający przepisom art. 401 – 404 k.p.c. – stwierdził Sąd Apelacyjny – nie oznacza, że skarga została oparta na ustawowej podstawie. Skarga o wznowienie postępowania podlega odrzuceniu nie tylko wtedy, gdy powołana w niej podstawa wznowienia została sformułowana w sposób nieodpowiadający ustawie, lecz także wtedy, gdy przedstawione w niej okoliczności dałyby się wprawdzie zakwalifikować jako przewidziana w ustawie podstawa wznowienia, ale w rzeczywistości podstawa ta nie występuje. Sytuacja taka wystąpiła w niniejszej sprawie, skarżący nie wskazał bowiem na żadne okoliczności, które mogłyby podważać jego zdolność sądową lub procesową, a przed Sądami obu instancji występował osobiście i nie udzielił nikomu pełnomocnictwa do działania w jego imieniu. Skarżący nie wykazał też, by wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 18 marca 2014 r. został uzyskany za pomocą przestępstwa albo oparty na dokumencie podrobionym lub przerobionym. Oznacza to, że skarga nie została oparta na ustawowej podstawie i z tej przyczyny ulega odrzuceniu (art. 410 § 1 k.p.c.).

W zażaleniu skarżący zarzucił Sądowi Apelacyjnemu naruszenie art. 410 § 1 w związku z art. 401 pkt 2 oraz art. 403 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. przez przyjęcie, że skarga nie została oparta na ustawowej podstawie, a tym samym przez niezasadne odrzucenie skargi na wstępnym etapie, który ogranicza się jedynie do ustalenia, czy skarżący wskazuje podstawę wznowienia odpowiadającą jednej z przewidzianych w kodeksie przyczyn uzasadniających wznowienie. W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 410 § 1 k.p.c. w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98 – dalej: „ustawa nowelizująca”), sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanego terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie; postanowienie w tym przedmiocie może być wydane na posiedzeniu niejawnym. Natomiast według art. 410 § 1 k.p.c. sprzed wejścia w życie ustawy nowelizującej, sąd badał na posiedzeniu niejawnym, czy skarga jest wniesiona w terminie, czy jest dopuszczalna i czy opiera się na ustawowej podstawie wznowienia, w braku jednego z tych wymagań skargę odrzucał, a w przeciwnym razie wyznaczał rozprawę. Obowiązujący wówczas art. 411 k.p.c. przewidywał z kolei, że na rozprawie sąd rozstrzygał przede wszystkim o dopuszczalności wznowienia i odrzucał skargę, jeżeli brakowało ustawowej podstawy wznowienia albo termin do wniesienia skargi nie został zachowany.

Pod rządem ówczesnej regulacji zarysowały się dwa kierunki wykładni art. 410 i 411 k.p.c. Według jednego, ocena czy skarga została oparta na ustawowej podstawie sprowadzała się jedynie do ustalenia, czy wskazana przez skarżącego podstawa odpowiadała jednej z przewidzianych w kodeksie przyczyn uzasadniających żądanie wznowienia postępowania. Nie obejmowała natomiast stwierdzenia, czy wskazana podstawa w rzeczywistości istnieje, gdyż należało to do oceny zasadności skargi, natomiast ustalenie, że powołana podstawa nie istnieje skutkowało oddaleniem skargi (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 1996 r., I PKN 9/96, OSNP 1997, nr 11, poz. 196, z dnia 24 marca 1998 r., I PKN 97/98, OSNP 1999, nr 9, poz. 308, z dnia 14 stycznia

1999 r., II UKN 417/98, OSNP 2000, nr 6, poz. 254, z dnia 21 grudnia 1999 r., I PKN 448/99, OSNP 2001, nr 15, poz. 487 i z dnia 11 stycznia 2006 r., II CZ 121/05, nie publ.).

Według przeciwnego ujęcia, sąd na posiedzeniu niejawnym oceniał tylko, czy wskazana przez skarżącego podstawa odpowiada jednej z przewidzianych w kodeksie przyczyn uzasadniających żądanie wznowienia, jednak na rozprawie – zgodnie z art. 411 k.p.c. – ocena, czy nie zachodzi brak ustawowej podstawy wznowienia obejmowała także ustalenie, czy wskazana w skardze podstawa rzeczywiście wystąpiła (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1999 r., II UKN 174/99, OSNP 2001, nr 4, poz. 133, z dnia 19 maja 2005 r., II CZ 41/05, nie publ., z dnia 7 lipca 2005 r., IV CO 6/05, Biul. SN 2005, nr 9, s. 14, z dnia 21 października 2005 r., III CZ 82/05, nie publ. i z dnia 10 stycznia 2006 r., IV CZ 143/05, nie publ.).

Z dniem 6 lutego 2005 r. art. 411 k.p.c. został uchylony przez art. 1 pkt 21 ustawy nowelizującej. Także po jego uchyleniu utrzymuje się wspomniana rozbieżność, z tym że w orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że skarga o wznowienie nie opiera się na ustawowej podstawie nie tylko wtedy, gdy przytoczona w skardze podstawa nie odpowiada wzorcowi którejkolwiek z podstaw przewidzianych w art. 401, 401¹ lub 403 k.p.c., lecz także wtedy, gdy podstawa ta odpowiada wprawdzie takiemu wzorcowi, ale w rzeczywistości nie wystąpiła (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2006 r., I PZ 33/05, OSNP 2007, nr 3-4, poz. 48, z dnia 25 października 2006 r., III CZ 65/06, nie publ., z dnia 27 października 2006 r., I CZ 43/06, nie publ., z dnia 14 grudnia 2006 r., I CZ 103/06, nie publ., z dnia 24 stycznia 2007 r., III CZ 1/07, nie publ., z dnia 30 maja 2007 r., IV CZ 22/07, nie publ., z dnia 21 września 2007 r., V CZ 88/07, nie publ., z dnia 9 maja 2008 r., II PZ 65/07, OSNP 2009, nr 17-18, poz. 233, z dnia 13 lutego 2009 r., II CZ 97/08, nie publ., z dnia 14 maja 2009 r., I CZ 20/09, nie publ., z dnia 8 października 2009 r., II CZ 51/09, nie publ., z dnia 6 listopada 2009 r., I CZ 57/09, nie publ., z dnia 22 kwietnia 2010 r., II CZ 27/10, nie publ., z dnia 17 czerwca 2010 r., III CZ 18/10, nie publ., z dnia 5 listopada 2010 r., I CZ 107/10, nie publ., z dnia 14 kwietnia 2011 r., II UZ 10/11, nie publ., z dnia 18 kwietnia 2011 r., III UZ 6/11, nie publ., z dnia 25 maja 2012 r., I CZ 35/12, nie publ., z dnia

10 października 2012 r., I CZ 104/12, nie publ., z dnia 29 listopada 2012 r., II CZ 132/12, nie publ. i z dnia 28 lutego 2014 r., IV CZ 126/13, nie publ.).

Skład orzekający Sądu Najwyższego podziela dominującą w orzecznictwie kierunek wykładni i wspierającą go argumentację, tym bardziej że uchylenie art. 411 k.p.c. spowodowało poszerzenie kognicji sądu badającego na posiedzeniu niejawnym, czy skarga opiera się na ustawowej podstawie wznowienia. Wypada jedynie dodać, że odrzucenie skargi na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. z powodu nieoparcia jej na ustawowej podstawie może nastąpić w sytuacji, w której z samego uzasadnienia skargi w sposób niebudzący wątpliwości wynika, że powołana w niej podstawa w rzeczywistości nie wystąpiła.

W konsekwencji trzeba stwierdzić, że podniesiony przez skarżącego zarzut naruszenia art. 410 § 1 w związku z art. 401 pkt 2 oraz art. 403 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. przez odrzucenie skargi na wstępnym etapie, który powinien ograniczać się jedynie do ustalenia, czy wskazana podstawa wznowienia odpowiada jednej z przewidzianych w kodeksie przyczyn uzasadniających wznowienie postępowania, okazał się nieuzasadniony.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie jako pozbawione uzasadnionych podstaw i na podstawie § 15 w związku z § 6 pkt 6, § 2 ust. 3 i § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461) przyznał adw. E.M. od Skarbu Państwa koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu w postępowaniu zażaleniowym.